

Przewodnik

*Miesięcznik Okręgu
Podkarpackiego PZN*

(112)

04/2014 ISSN 1897-841X

Tyle jesteś wart ile drugiemu pomożesz...

Wesołego Alleluja!

Spis treści:

- Kwiecień 2014 – felietonstr.3
- Echa - oddźwięk - szkolenia w Kole PZN Jasło.....str.9
- Warto wiedziećstr.12
- Świątowanie w Tarnobrzegustr.17
- Jak się rodzi tradycja?str.19
- Tegoroczny bożonarodzeniowy przekaz.....str.21
- Witryna poetycka kwiecień 2014str.25

Miesięcznik Okręgu Podkarpackiego Polskiego Związku
Niewidomych

Wydawca: Zarząd Okręgu Podkarpackiego PZN w Rzeszowie

Skład redakcji:

Redaktor Naczelny, koordynator: "Zygflor" - Zygmunt Florczak

Skład komputerowy: Aneta Długosz

Współpracują: Janina Baran

Adres siedziby redakcji: 35-201 Rzeszów, Plac Dworcowy 2,

tel. (017) 85 24 738, fax. (017) 86 22 328,

e-mail: podkarpacki@pzn.org.pl

www.podkarpacki.pzn.org.pl

Kwiecień

„*Kwiecień plecień , bo przeplata – trochę zimy, trochę lata*” – to najtrafniejsze ludowe porzekadło charakteryzujące ten czas.

Miesiąc jest okresem przełomu, ponieważ nieodwracalnie w te dni żegnamy zimę i nieśmiało – z nadzieją - witamy najpiękniejszą z pór roku – wiosnę. Wedle używanego w Polsce kalendarza gregoriańskiego jest to czwarty miesiąc w roku, ma 30 dni i jest miesiącem wiosennym na półkuli północnej, zaś jesiennym na południowej.

Kwiecień zawsze zaczyna się w ten sam dzień tygodnia, co lipiec, a w latach przestępnych dodatkowo także w ten, co styczeń.

W/g Aleksandra Brücknera - *historyka literatury i kultury polskiej* - nazwa miesiąca pochodzi od kwitnących wtedy kwiatów.

Dawniej używane były również nazwy: *łykwiat* (lub *łudzikwiat*), czy *brzezień* – od brzozy.

Łacińska nazwa *Aprilis* została zapożyczona przez większość języków europejskich i pod taką funkcjonuje.

Ludowe mądrości charakteryzujące ten czas

Na Św. Franciszka (2 kwietnia) zielenią się lany i ... wracają bociany.

Choć już w kwietniu słońce grzeje, nieraz pole śnieg zawieje.

Jeśli w kwietniu pszczoły nie latają, to jeszcze długie chłody się zapowiadają.

Suchy kwiecień, marzec mokry, maj niechłodny, rok niegłodny.

Deszcze częste w kwietniu wróżą, że owoców będzie dużo.

Na Św. Justyna (14 kwietnia) siew się w polu zaczyna.

Gdy w kwietniu ciepłe deszcze padają, pogodną jesień zapowiadają.

Gdy na Wojciecha (23 kwietnia) rano plucha, do połowy lata będzie posucha.

Jeśli Jerzy (23 kwietnia) zbliża się pogodnie, będzie tak cztery tygodnie.

Chodzisz na Marka (25 kwietnia) bez koszuli, w maju kożuchem się otulisz.

Na Świętego Augustyna (29 kwietnia) orka dobrze się poczyna.

W ten czas wspominamy:

1 kwietnia – to **Prima Aprilis** - tak brzmi nawa pierwszego dnia miesiąca przez to, że w tym dniu przez całe stulecia ludzie żartobliwie nawzajem oszukiwali się i nadal tradycyjnie to czynią. Skąd ten zwyczaj zjawiał się w Polsce, skoro w XVI wieku uważany był już za stary ?

Jedni uważają, że jest to pozostałość rzymskiego święta **Ceralii** obchodzonego ku czci bogini **Cereny** na początku kwietnia. Według mitu, kiedy jej córka Prozepina zbierała narcyzy na Polach Elizejskich została porwana do Hadesu przez Plutona. Cerena usłyszawszy krzyk córki wyruszyła na poszukiwanie głosu – lub echa głosu - , ale została wyprowadzona w pole.

Niektórzy historycy i badacze obyczajów wysuwają tezę, jakoby zwodzenia się były dalekim echem średniowiecznych misterii pasyjnych, w których przedstawiano sceny ciągłego odsyłania Chrystusa od Annasza do Kajfasza. Są też tacy, którzy pochodzenie zwyczaju upatrują w wprowadzającej w błąd zmiennej pogodzie kwietniowej przeplatającej „ *trochę zimy, trochę lata*”.

Na pewno na *Prima aprilis* zaczęto dowcipkować po 1564 r., kiedy to **Karol IX** - władca Francji - *przełożył Nowy Rok z 1 kwietnia na 1 stycznia*, co nie tylko zmieniło kalendarz, ale także zakłóciło obyczaj wręczania prezentów noworocznych. Dziesięć lat później kościół zatwierdził tę zmianę wprowadzając kalendarz gregoriański. Jednak z przyzwyczajenia dalej wręczano

sobie 1 kwietnia drobne upominki, ale z czasem zamiast prawdziwych zaczęto sobie przysyłać lub wręczać bezwartościowe przedmioty o charakterze żartobliwym. Aby mieć jeszcze więcej okazji do śmiechu – zaczęto sobie robić psikusy i kawały.

W XVI w. ten zwyczaj przywieziony z Zachodu upowszechnił się w Polsce. Tak więc oszukiwano się np. przysyłając sobie różne zmyślane wiadomości, stąd stare przysłowie : „*Prima aprilis – nie czytaj , bo się omylisz*”.

Dzisiaj za nos wiele milionów ludzi wodzą dziennikarze. I tak prasowi, jak też telewizyjni, fachowcy prześcigają się w wymyślaniu na ten dzień wciąż nowych, sensacyjnych wiadomości i jak najbardziej nieprawdopodobnych kłamstw.

1 kwietnia 1784 r. – w Krakowie odbył się pierwszy publiczny pokaz lotu balonem.

2 kwietnia 2005 r. – zmarł **Karol Wojtyła - Jan Paweł II, papież** – Wielki Człowiek i Wielki Polak (*ur. 1920 r.*).

2 kwietnia - to **Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci**

3 kwietnia 1940 r. – w Katyniu NKWD rozstrzelało pierwszą grupę polskich oficerów.

3 kwietnia 1924 r. – urodził się **Marlon Brando** – amerykański aktor, wspaniały odtwórca tytułowej roli w filmie „*Ojciec chrzestny*” (*zm. 2004 r.*).

4 kwietnia 1794 r. – to data bitwy **pod Raclawicami**

4 kwietnia 2004 r. – to początek wyprawy „*Razem na Biegun*”, która **24 kwietnia** tegoż roku osiągnęła Biegun Północny. Jej uczestnicy, to: polarnik **Marek Kamiński**, niepełnosprawny **Jaś Mela (15 lat)**, **Wojtek Moskal** i **Wojtek Ostrowski**. Dzięki temu Jaś stał się najmłodszym na świecie niepełnosprawnym, który dotarł na biegun.

5 kwietnia 1794 r. – zginął **Georges Danton** – jeden z przywódców Rewolucji francuskiej (*ur. 1759 r.*).

6 kwietnia 1814 r. – urodził się **Eustachy Tyszkiewicz** – polski archeolog i historyk, badacz prehistorii ziem białoruskich i litewskich, twórca Muzeum Starożytności w Wilnie (*zm. 1873 r.*).

7 kwietnia – to **Światowy Dzień Zdrowia**

7 kwietnia 1614 r. – zmarł **El Greco** – hiszpański malarz pochodzenia greckiego, jeden z największych artystów europejskich (*ur. 1541 r.*).

8 kwietnia 1994 r. – Polska oficjalnie złożyła wniosek o członkostwo w Unii Europejskiej.

8 kwietnia 1944 r. – urodził się **Wojciech Zieliński** – dziennikarz i komentator sportowy, współzałożyciel Fundacji **Gloria Victis** (*Chwała zwyciężonym*), współtwórca programu „*Bieg po zdrowie*” (zm. 2008 r.).

9 kwietnia 1884 r. – urodził się **Kazimierz Gostyński** – ksiądz, pedagog, opiekun harcerstwa, błogosławiony Kościoła katolickiego. Został zamordowany w komorze gazowej 6. V. 1942 r. w KL Dachau w tzw. transporcie inwalidów.

10 kwietnia 2010 r. – lecący do Smoleńska wraz z **Marią i Lechem Kaczyńskim** - prezydentem **RP** -, przedstawicielami parlamentu, duchowieństwa, **MON**, środowisk kombatanckich oraz centralnych urzędów państwa na obchody 70-tej rocznicy zbrodni katyńskiej (razem **96** osób) - podchodzący do lądowania - rozbił się rządowy samolot **Tu – 154 M**. Zginęli wszyscy pasażerowie i załoga.

10 kwietnia 1864 r. – to data upadku **Powstania styczniowego**

11 kwietnia – to **Dzień Radia**

11 kwietnia 1984 r. – zmarł **Władysław Liniarski** – pseud. *Wuj, Jan, Mścisław*, pułkownik Wojska Polskiego, nieprzerwanie przez 5 lat komendant białostockiego Okręgu ZWZ-AK, działacz podziemia antykomunistycznego, ofiara represji okresu stalinowskiego (*ur. 1897 r.*).

12 kwietnia – to **Międzynarodowy Dzień Załogowych Lotów Kosmicznych**; w Polsce obchodzony jako **Dzień Kosmonautyki**; jest obchodzony na pamiątkę dwóch wydarzeń:

- lotu w kosmos w **1961 r.** pierwszego człowieka - **Jurija Gagarina**
- startu w **1981 r.** pierwszego amerykańskiego wahadłowca

13 kwietnia – to **Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej**

13 kwietnia – to **Niedziela Palmowa**

13 kwietnia 1904 r. – papież **Pius X** zatwierdził święto **Matki Boskiej Częstochowskiej**; w 1936 r. jego data została ustalona na **26 sierpnia**.

14 kwietnia – to **Dzień Ludzi Bezdomnych**

14 kwietnia 1924 r. – prezydent **Stanisław Wojciechowski** wydał rozporządzenie o zmianie ustroju pieniężnego RP. Zgodnie z nim markę polską miała zastąpić nowa jednostka monetarna – **złoty**.

15 kwietnia 1944 r. – w nocy na 16. IV. **Armia Krajowa** przeprowadziła w **Matczynie** k. Lublina pierwszą operację lotniczą

przerzutu kurierów i materiałów między Londynem, a Warszawą – tzw. „**Akcję Most 1**”, w której m.in. uczestniczyli: płk S. Tatar, S. Berezowski, A. Pomian.

16 kwietnia 1914 r. – uroczyste otwarto Stadion „**Wisły**” Kraków.

17 kwietnia 1794 r. – rozpoczęła się *Insurekcja warszawska*, której przewodził szewc **Jan Kiliński**.

17 kwietnia – to **Wielki Czwartek**

*W tym dniu w **Wieczerniku** podczas Ostatniej Wieczerzy Chrystus ustanowił sakrament **Kapłaństwa i Eucharystii**. Wieczorna **Msza Wieczerzy Pańskiej** inauguruje **Święte Triduum Paschalne** (z łąć. *Triduum – Trzy Dni*), którego istotą jest celebrowanie *Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Chrystusa*.*

17 kwietnia 1964 r. – Amerykanka **Geraldine Mock** – jako pierwsza kobieta pilot – dokonała samotnego lotu wokół Ziemi, wystartowała 19 marca tegoż roku.

18 kwietnia – to **Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków**

18 kwietnia – **Wielki Piątek**

Jest jedynym dniem w roku, w którym Kościół katolicki nie sprawuje Mszy św. Jest dniem najgłębszej żałoby, skupienia, powagi, wzmożonej pobożności i gorliwych praktyk religijnych oraz modłów przy Grobie Pańskim.

19 kwietnia 1954 r. – urodził się **Wacław Nycz** – znakomity polski pilot szybowcowy Aeroklubu Rzeszowskiego, wielokrotny Mistrz Świata i Europy (zm. 2013 r.).

19 kwietnia – **Wielka Sobota**

W tym dniu w świątyniach adorujemy Najświętszy Sakrament umieszczony w Grobie Pańskim. W domach jest to kolejny dzień przygotowań i pieczenia lukrowanych bab, ugniatania baranków z cukru i malowania pisanek. W tym dniu przed południem praktykowany jest stary obrzęd błogosławienia pokarmów i napojów, znany w kościele katolickim już w VIII wieku. W Polsce zachował się do dziś. Kościół błogosławi na wielkanocny stół: jaja, chleb, świąteczne pieczywo, mięso, wędliny, napoje.

Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych, najserdeczniejsze życzenia zdrowia, zadowolenia z życia oraz udanego świątecznego odpoczynku w gronie bliskich i przyjaciół wszystkim członkom naszej organizacji, ich bliskim, wolontariuszom i ludziom sprzyjającym naszej sprawie życzenia tej treści ślą:

*prezes ZO Podkarpackiego PZN – mgr Ryszard Cebula
w imieniu Redakcji „Przewodnika” - Zygmunt Florczak*

20 kwietnia – to Międzynarodowy Dzień Wolnej Prasy

20 kwietnia 1924 r. – Władysław Zamoyski – w oparciu o przekazaną Narodowi Polskiemu część rodzinnego majątku – utworzył Fundację pod nazwą **Zakłady Kórnickie**. Funkcjonowała do 1939 r., choć formalnie rozwiązana dopiero w 1953 r.; restytuowana w 2001 r.

20 kwietnia – to Wielkanoc

- czyli **Uroczystość Uroczystości** z łacińska: **Solemnnitas Solemnnitatum** – tak w VI wieku papież Grzegorz Wielki nazwał **Wielką Niedzielę**.

Zmartwychwstanie Pańskie jest największym świętem chrześcijan. Obchodząc je wielbimy zwycięstwo Chrystusa nad śmiercią. Porankiem tego dnia rodzinnie zasiadamy do uroczystego śniadania wielkanocnego, które rozpoczyna się składaniem życzeń i dzieleniem się święconym jajem – symbolem odradzającego się życia. Na stołach znajdują się jajka, wędliny, wielkanocne baby i mazurki. Stoły zdobione są pisankami, barankiem, baziami i bukietami z pierwszych wiosennych kwiatów.

21 kwietnia – Poniedziałek Wielkanocny, Śmigus - Dyngus

Współcześnie wynaturzony prostacki zwyczaj mający ponoć kontynuować piękny - tradycją umotywowany - obrzęd , który prowokuje hordy rozzuchwalonych chłopców do czynienia zła - oblewania wodą - nie tylko dziewcząt, ale wszystkiego i wszystkich, aby tylko mieć prostacką satysfakcję i „dziką radość”...

22 kwietnia 1724 r. – urodził się Immanuel Kant – jeden z najwybitniejszych filozofów niemieckich, twórca filozofii transcendentalnej, autor m.in. „Krytyki czystego rozumu” (zm. 1804 r.).

23 kwietnia – to Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich

23 kwietnia 1564 r. – urodził się **William Szekspir** – angielski poeta, dramatopisarz i aktor uważany za największego dramaturga świata (zm. 1616 r.).

23 kwietnia 1854 r. – **Ignacy Łukasiewicz** założył w **Bóbrce** pierwszą w Polsce kopalnię ropy naftowej.

24 kwietnia 1914 r. – urodził się **Jan Karski** – prawnik, dyplomata, historyk, legendarny kurier Polskiego Państwa Podziemnego; człowiek, który „próbował powstrzymać Holokaust” (zm. 2000 r.).

25 kwietnia 1744 r. – zmarł **Anders Celsius** – szwedzki fizyk i astronom, twórca 100-stopniowej skali temperatury zwanej *skalą Celsjusza* (ur. 1701 r.).

26 kwietnia 121 r. - urodził się **Marek Aureliusz** – cesarz rzymski, pisarz i filozof (zm. 180 r.).

27 kwietnia 1521 r. zginął **Ferdynand Magellan** – żeglarz portugalski w służbie hiszpańskiej; jeden z najwybitniejszych postaci w dziejach żeglugi i odkryć geograficznych, organizator i dowódca pierwszej wyprawy, która opłynęła Ziemię (ur. 1480 r.).

28 kwietnia 1924 r. – to data utworzenia **Banku Polskiego** – rozpoczęła się reforma *Władysława Grabskiego*.

29 kwietnia 1934 r. – prezydent **Ignacy Mościcki** uroczystie otworzył **Port Lotniczy Warszawa - Okęcie**; obecnie *Lotnisko Chopina* w Warszawie.

30 kwietnia 1664 r. – wybitny gdański astronom **Jan Heweliusz** (1611 – 1687) został wybrany pierwszym zagranicznym członkiem *Królewskiego Towarzystwa Naukowego w Londynie*.

Kończy się przebogaty w wydarzenia, rocznice i święta miesiąc, który swoją szczególną treścią powinien nas wyciszyć, sprowokować do zatrzymania się oraz refleksji, bo i to jest potrzebne w życiu.

*W Polsce był czas, gdy kwiecień określaliśmy mianem **Miesiąca Pamięci Narodowej**.*

Wedle mnie do powrotu do takiego określenia miesiąca takim mianem motywują nas kolejne rocznice związane ze śmiercią, pochówkiem i dziedzictwem po papieżu Janie Pawle II, rocznicowe wspomnienie sprzed 74 laty zbrodni katyńskiej oraz lotniczej tragedii elit narodu pod Smoleńskiem, czy fakt kanonizacji w Niedzielę

Miłosierdzia Bożego 27 kwietnia 2014 r. papieża Jana Pawła II i Jana XXIII, co ma być jedną z największych pod względem liczebności tegorocznych uroczystości w Watykanie.

Oby to, o czym tyle powyżej, dało wymierne owoce i nie poszło na marne, aby rozważane fakty w końcu zaczęły dawać „konkretne owoce”, by skonsolidowały Polaków, a nie było pożywką do ... dalszej wojny polsko – polskiej.

Oby w tej kwestii nasze nadzieje znowu nie były płonne ...

Zygflor

2014-01-05

Echa – oddźwięk – szkolenia w Kole PZN Jasło

*Dzięki aktywności jasielskiej żurnalistki **Ewy Wawro** omawiane niegdyś szkolenie w jasielskim Kole PZN w pierwszej dekadzie grudnia 2013 było **nius** - em nr 1 jasielskich witryn internetowych. I bardzo dobrze. Niewątpliwie pełnię satysfakcji **Janinie Topór** dało umieszczenie na stronie miasta Jasła filmu „**N – jak niewidomy**”, co jest następnym novum w pracy nowej prezes w skali Podkarpacia.*

*„Czyste serce przywraca wzrok, oczyszcza oczy” – to myśl, aforyzm - poetki, pisarki, tłumacza literatury dziecięcej **Anny Kamińskiej** użyta jako „*duchowa pożywka*” do rozbudzenia empatii i przygotowania młodzieży do niesienia pomocy niewidomym.*

*W tym kontekście zrealizowane **04. 12. 2013** r. w siedzibie Koła PZN w Jasle szkolenie, to wielki sukces jego organizatorów, w tym szkolnej pedagog **Magdaleny Jucha**, która w rozmowie z **Ewą Wawro** nt. omawianego przedsięwzięcia m.in.*

powiedziała:

„Temat podjęłam chętnie. Poprosiłam także panią prezes Topór o spotkanie. Chciałam poznać jej zdanie, zapytać o to, co należy szczególnie jej zdaniem akcentować podczas pracy z młodzieżą. Przekazałam także te materiały kilku uczniom z prośbą o zapoznanie się z tematem. zaproponowałam im wspólną wizytę w jasielskim PZN. Było dla mnie ważne, aby poznali ludzi i temat nie tylko z prasy czy poradników, ale poprzez bezpośredni kontakt i rozmowę, czy wspólnie spędzony czas”.

„Nie widzieć, to nie znaczy nie móc, wystarczy tylko chcieć. Utrata wzroku to ogromne przeżycie, a dla niektórych wielkie nieszczęście. Taka osoba musi się na pewno oswoić z tym zdarzeniem, musi zaakceptować tę chorobę.

Pomaganie psychologiczne jest na pierwszym miejscu, poza tym trzeba się

*rehabilitować, integrować się z innymi osobami, które mają te same schorzenia. Trzeba przebywać z osobami pełnosprawnymi, nie izolować się, wychodzić z domu, ale to trzeba chcieć, a niektórym trzeba pomóc, jeżeli nie chcą w danym dniu, to zapytać jutro, nie odpuszczać, zrobić ten pierwszy krok – mówiła młodzieży pani **Alicja Niedużak** – rehabilitantka z biura ZO PZN obsługująca to spotkanie.*

Szczere i otwarte refleksje młodzieży na temat tegoż przedsięwzięcia, to najlepszy „papierek lakmusowy*” je oceniający i podsumowujący; na koniec – jako reprezentatywna - refleksja **Jakuba**:

„Moja opinia na temat spotkania jest jak najbardziej pozytywna, ponieważ uczestnicząc w nim dowiedziałem się, w jaki sposób poruszają się osoby niewidome, jak radzą sobie z doborem ubrań, gotowaniem, szyciem,

rozpoznawaniem monet i banknotów. Bardzo ważną i istotną rzeczą, której się dowiedziałem jest to, że widząc niewidomego z laską lub z psem przewodnikiem należy się spytać, czy ta osoba potrzebuje pomocy (nie zawsze, np. kiedy się boimy) i NIE WOLNO rozpraszać psa, z tego względu, że przez rozrywkę pies traci orientację i może wprowadzać niewidomego w błąd. Bardzo podoba mi się podejście osób z dysfunkcją wzroku do sportu, którzy chętnie uprawiają, że nie muszą rezygnować z dotychczasowych przyjemności i czerpania z nich satysfakcji. W każdym miejscu na terenie miasta powinny być wszelkie ułatwienia dla osób niewidomych, ponieważ bariery architektoniczne uniemożliwiają lub utrudniają samodzielną realizację potrzeb, celów i planów. Jestem bardzo zadowolony, że mogłem się spotkać z takimi ludźmi. Być osobą niewidomą, nie znaczy być innym, różniącym się od innych widzących ludzi (osoby widzące w mniejszym stopniu „słuchają” świata) z tego względu, że również można być szczęśliwym i czerpać radość z życia.”

Definitywnie kończąc „jasielski cykl” gratuluję koedukacyjnego pomysłu - i jego wdrażanie - **Janinie Topór**, podjęcia nowatorskiego wyzwania przez szkolną pedagog **Magdalenę Jucha** oraz nagłośnienie tegoż wszystkiego w lokalnych mediach przez redaktor **Ewę Wawro** z niewątpliwie obopólną korzyścią dla lokalnej społeczności, której jakąś część przecież stanowią ludzie borykający się z brakiem lub dotkliwym ograniczeniem wzroku.

Zygflor

2013-12-18

* **papierek lakmusowy** – papierek wskaźnikowy - papierek nasączony roztworem lakmusu, stosowany jest do określania odczynu roztworu (pH); w tym wypadku (w *przenośni*) nastroju i uwrażliwienia młodego człowieka na przekazane mu fakty i informacje

Informacja z ostatniej chwili:

„*N – jak niewidomy*” – po zapytaniu **Marii Okulskiej** wystosowanym wobec prezes **ZG PZN Anny Woźniak –Szymańskiej**, czy bez prawnych

konsekwencji można na lokalnych witrynach internetowych umieszczać wzmiankowany PZN-owski instruktażowy film – ta otrzymała odpowiedź potwierdzającą i informującą, że bez żadnych konsekwencji prawnych każdy z Terenowych ZK PZN może na lokalnych internetowych witrynach w okolicach DBL go umieszczać, jak też kopiować i w celach edukacyjnych w swoim środowisku rozprowadzać.

Warto wiedzieć ...

Ulga rehabilitacyjna dla niepełnosprawnych.

Żeby w ramach ulgi rehabilitacyjnej odliczyć koszty zabiegów czy leków, muszą one być niepełnosprawnemu niezbędne, czyli zalecone przez lekarza.

Ulęgę rehabilitacyjną można odliczyć za leki, psa przewodnika czy kupno i naprawę sprzętu.

O kwotę możliwą do odliczenia z racji ulgi rehabilitacyjnej zmniejszamy nasz dochód podlegający opodatkowaniu. Tych odliczeń może dokonywać albo osoba niepełnosprawna, albo ktoś, **kto ma na utrzymaniu osobę niepełnosprawną**. A same wydatki możemy podzielić na **limitowane** i **nielimitowane**.

Limity odliczeń w podatku dochodowym od osób fizycznych obowiązujące w 2013 roku. Odliczenia od dochodu.

Rodzaje wydatków - limitowane

*** Wydatki na zakup leków, których stosowanie zalecił lekarz specjalista.**

Limit ulgi w 2013 r. – to nadwyżka wydatków ponad 100 zł miesięcznie, jeżeli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo.

W tym przypadku odliczeniu polegają wydatki w wysokości stanowiącej różnicę między wydatkami faktycznie poniesionymi w

danym miesiącu a kwotą 100 zł. Przykładowo, jeżeli wydajemy w danym miesiącu 80 zł na leki, to nic nie odliczymy. Ale jeżeli wydaliśmy na leki kwotę 130 zł, to możemy za dany miesiąc odliczyć sobie od dochodu 30 złotych.

Podstawa: Art. 26 ust. 7a pkt. 12 ustawy

*** *Oplacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczanych do I grupy inwalidztwa.***

Limit ulgi w 2013 r. – do 2280 zł – Jest to limit roczny.

Podstawa: Art.26 ust. 7a pkt. 7 ustawy.

*** *Utrzymanie przez osoby niewidome I lub II grupy inwalidztwa psa psa przewodnika***

Limit ulgi w 2013 r. – do 2280 zł – Jest to limit roczny.

Podstawa: Art. 26 ust. 7a pkt. 8 ustawy.

*** *Używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo - rehabilitacyjne***

Limit ulgi w 2013 r. – do 2280 zł – Jest to limit roczny.

Podstawa: Art. 26 ust. 7a pkt. 14 ustawy.

Uwagi do wszystkich podpunktów:

Ulgi na cele rehabilitacyjne przysługują osobom niepełnosprawnym bądź podatnikom mającym na utrzymaniu osoby niepełnosprawne, których dochód (tj. osób będących na utrzymaniu) nie przekracza 9120 zł w 2011 r.

Wydatki nielimitowane

Na długiej liście wydatków, które nie mają górnej granicy kwoty możliwej do odliczenia, są m.in.: adaptacja i wyposażenie mieszkań oraz domów **do potrzeb niepełnosprawnych**, przystosowanie do tych celów samochodu, zakup i naprawa indywidualnego sprzętu niezbędnego w rehabilitacji czy opłacenie tłumacza języka migowego. Odliczyć można także wydatki na

odpłatny pobyt na turnusie rehabilitacyjnym, leczeniu w uzdrowisku, opiekę pielęgnacyjną w domu czy **kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej**. Również odpłatne przejazdy transportem publicznym na turnusy rehabilitacyjne, kolonie i obozy dla niepełnosprawnych możemy odliczyć w ramach tej ulgi.

Ważne:

*Fiskus sumiennie sprawdza, czy faktycznie ponieśliśmy wydatki, jakie chcemy odliczyć w ramach ulgi rehabilitacyjnej. Dlatego przez cały rok podatkowy trzeba gromadzić **faktury, rachunki, dowody wpłaty** dokonywane na poczcie lub potwierdzenia przelewów bankowych.*

Posiadanie dokumentów stwierdzających wysokość wydatków nie jest wymagane jedynie w przypadku wydatków limitowanych związanych z: opłaceniem przewodników osób niewidomych, utrzymaniem psa przewodnika, utrzymaniem samochodu osobowego w związku z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi. Nie oznacza to jednak, że fiskus nie będzie od nas żądał udowodnienia, że faktycznie ponieśliśmy takie, a nie inne wydatki.

*Możemy być np. proszeni o **udowodnienie posiadania psa przewodnika (Certyfikat)** czy odbycia zabiegów rehabilitacyjnych lub wskazanie osób, którym płaciliśmy za usługę przewodnika.*

Ulga na Internet.

*Podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia od dochodu wydatków ponoszonych przez podatnika z tytułu użytkowania sieci **Internet** w lokalu (budynku) będącym miejscem zamieszkania podatnika w wysokości nieprzekraczającej w **roku podatkowym kwoty 760 zł**. Wymagane dokumenty: *Faktura w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług + dowód jej opłacenia)**

Ulga internetowa co prawda nie została zlikwidowana, ale począwszy od dochodów uzyskanych w 2013 r., przysługuje tylko tym podatnikom, którzy wcześniej z niej nie korzystali lub po raz pierwszy uwzględnili ją w rozliczeniu za 2012 r. Druga zmiana dotyczy okresu, przez jaki obowiązuje. Wydatki na dostęp do Internetu można odliczać wyłącznie przez dwa kolejne lata podatkowe. Dla wszystkich, którzy z ulgi korzystali w latach

wcześniejszych, zeznanie za 2012 r. było więc ostatnim, w którym mogli odliczyć poniesione z tego tytułu wydatki. W rodzinie możliwe jest zachowanie prawa do ulgi. Jeśli np. wydatki na Internet dotychczas rozliczała żona, to od 2013 r. może tego dokonywać mąż lub odwrotnie. Do skorzystania z takiej opcji konieczne jest wykazanie się dowodem potwierdzającym poniesienie wydatku za użytkowanie Internetu wystawionym na tego małżonka lub domownika, który do tej pory z ulgi nie korzystał. Chodzi o to, by to jego nazwisko widniało na rachunkach lub innych dokumentach.

Co nieco o tegorocznym odliczeniu 1 % od podatku

Drogi Podatniku !

Przekazując **1%** swojego podatku możesz wesprzeć:

**Polski Związek Niewidomych
Okręg Podkarpacki**

Numer **KRS** organizacji: **0000037306**

Nr naszego konta bankowego: **57 8642 1126 2012 1119 1575 0001**

*Uczyńcie to sami, namówcie do tego rodzinę, znajomych,
wolontariuszy oraz sympatyków naszej organizacji !*

Ważna informacja !

*Wskazane jest - przy przekazywaniu 1% odpisu od podatku za 2013 r. by:
w odpowiednim punkcie (w zależności od rodzaju **PIT***

„cel szczegółowy”) dopisać:

dla Koła PZN w

(tu wpisać jakie Koło PZN chcemy wesprzeć)

Np. Bogdan Sadowski swój 1% przeznaczą na rzecz Koła PZN w Krośnie.

H. WNIOSEK O PRZEKAZANIE 1% PODATKU NALEŻNEGO NA RZECZ ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO (OPP) Należy podać numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (Numer KRS) organizacji wybranej z wykazu prowadzonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz wysokość kwoty na jej rzecz.		
122. Numer KRS 0000037306	Wnioskowana kwota Kwota z poz. 123 nie może przekroczyć 1% kwoty z poz. 118, po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół.	123. Obliczona kwota 1% zł. gr
I. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE Podatnicy, którzy wypełnili część H, w poz. 124 mogą podać cel szczegółowy 1%, a zaznaczając kwadrat w poz. 125 wyrazić zgodę na przekazanie OPP swojego imienia, nazwiska i adresu wraz z informacją o kwocie z poz. 123. W poz. 126 można podać dodatkowe informacje, np. ułatwiające kontakt z podatnikiem (telefon, e-mail).		
124. Cel szczegółowy 1% ☐ DLA KOŁA PZN W KROŚNIE		125. Wyrażam zgodę ☒
126.		

Po **1 maja 2014** - czyli po ostatecznym terminie składania zeznań podatkowych (**PIT**) i ich zaakceptowaniu przez Urzędy Skarbowe - każdy Zarząd Koła PZN przelewem otrzyma sumę pieniędzy, która z jego terenu została wpłacona na konto Okręgu PZN. W naszej sytuacji tylko Okręg PZN posiada status Organizacji Pożytku Publicznego – **OPP** - i tylko w ten sposób tę możliwość możemy wykorzystać dla macierzystych Kół PZN.

Zygflor

2014-01-03

*„A niechaj narodowie wżdy postronni znają,
iż Polacy w potrzebie zawsze pomagają ...”*

„Świętowanie” w Tarnobrzegu

14. 01. 2014 r. w **46-letniej** historii Koła PZN w Tarnobrzegu, to dzień tegorocznego spotkania opłatkowego połączonego z

obchodami **30-lecia** istnienia w ich środowisku „**Duszpasterstwa Niewidomych**”.

Wzmiankowane uroczystości zainauguowała „cicha” Msza św. odprawiona w samo południe „u dominikanów”, którzy pełnią duszpasterską posługę „u naszych” z Tarnobrzega, po której około 13⁰⁰ w restauracji „**Sonata**” kontynuowano religijną, jak i cywilną część szczególnego spotkania.

Po okolicznościowym przywitaniu prezes **Haliny Lisowskiej** nawiązującym do przeżywanego okresu w kościelnym kalendarzu łamano się opłatkiem, składano z głębi serca płynące życzenia i cieszący się z wielotorowego spotkania.

Na zaproszenie ZK w tym dniu wśród tarnobrzeskich niewidomych gościli: Starosta Tarnobrzeski **Krzysztof Pitra**,

prezydent Tarnobrzega **Norbert Mastalerz**, dyrektor MOPR **Elżbieta Miernik-Krurka**, „od lat” służąca im lekarz okulista **Maria Baran**, aktualny duszpasterz – dominikanin o **Piotr Czerwonka** oraz prezes ZO Podkarpackiego PZN –

Ryszard Cebula wraz z rehabilitantkami – **Alicją Niedużak** i **Moniką Balcerak**, który w tejże asyście odznaką „**Przyjaciel niewidomych**” – na wniosek tarnobrzeskiego aktywu – honorował Starostę Tarnobrzeskiego **Krzysztofa Pitra** oraz prezydenta Tarnobrzega **Norberta Mastalerza**.

Ciesząc się ze szczególnego spotkania, przy wtórze akordeonu wspólnie kolędowano, razem spożyto okolicznościowy obiad, po

którym wspomniano miniony czas równocześnie snując plany na przyszłość.

Jakby „przy okazji” Ala wraz z Moniką umożliwiły chętnym zapoznanie się ze sprzętem rehabilitacyjnym, który można nabyć w

biurze Okręgu PZN, czy zasięgnięto innych porad, których intencją byłaby konkretna pomoc lub sprzęt ułatwiający życie w środowisku naturalnym nabyty w PZN lub z dotacji MOPR.

Imprezę – spotkanie - medialnie obsługiwała **MTVT Miejska Telewizja Tarnobrzaska** oraz przedstawiciel lokalnej gazety.

Okolicznościowa biesiada trwała do godzin popołudniowych i o tejże właśnie porze zaczęto opuszczać gościnne dla nich progi restauracji „Sonata”.

autor informacji: **Maria Okulska**

spisał: Zygfior 2014-01-15

Jak rodzi się tradycja?

- to nurtujące mnie pytanie, na które odpowiedzi oczekiwałem decydując się na rozmowę w dniu 14. 01. 2014 r. w trakcie oplatkowego spotkania w jarosławskim Kole PSD, któremu „szefuje”

Grzegorz Graboń, z proboszczem jarosławskiej kolegiaty p.w. **Bożego Ciała ks. Marianem Bocho**.

Zygfior: - Po obustronnie kurtuazyjnym wstępie – w trakcie prezentacji pisma, które reprezentuję – z ust ks. Mariana

usłyszałem: ks. Marian Bocho: - *bardzo się cieszę i gratuluję tego, że miesięcznik wychodzi, bo jest to forma komunikacji, dzielenia się przeżyciami, aktywności środowiska, więc gratuluję.*

- O idei Pielgrzymek Diabetyków z Podkarpacia do Matki Bożej Śnieżnej Królowej Rodzin ks. Marian powiedział:

- *Idea Pielgrzymek zrodziła się w Sanoku, gdzie prężnie działa Koło PSD pod kierunkiem prezesa – prywatnie mojego przyjaciela. Goszcząc u nich – w trakcie rozmowy – wyszła propozycja, aby on wraz ze swoimi ludźmi mógł przyjechać do jarosławskiej kolegiaty. W dalszej rozmowie pomysł uległ modyfikacji i ewaluował ku temu, aby zorganizować taki zjazd – pielgrzymkę – dla diabetyków z całego Podkarpacia. Co się zrodziło podczas tego spotkania, to tego dopięliśmy. Wtedy z tym pomysłem zapoznałem p. Grzegorza, który z otwartym sercem się w to włączył i zaangażował od razu przyjmując część obowiązków związanych z organizacją pierwszej Pielgrzymki do MB Śnieżnej.*

Fakt jej zaistnienia – zorganizowania – był związany ze 150 rocznicą ocalenia cudownego obrazu z pożogi, gdyż 13 maja 1862 r. pożar strawił cały kościół – udało się uratować tylko obraz. Właśnie te fakty i te wydarzenia były okazją do zorganizowania I Pielgrzymki.

- W życiu każdego człowieka, a szczególnie chorego, czy niepełnosprawnego najważniejszym jest „zakotwiczenie” takiego stanu w czymś, co w jakiś sposób pozwala żyć i pogodzić się – czyli zaakceptować taki stan.

- *Tak – Wiara ludziom pomaga. Jest taki piękny wiersz, który ludziom często cytuję:*

*Wiara ludziom Niebo otwiera,
Z Wiarą człowiek spokojnie umiera,*

*A jeśli spotka Cię w życiu jakaś przygoda,
Któż, jak nie Wiara rękę Ci poda?*

Właśnie Wiara podaje rękę w trudnych sytuacjach, jak choroba własna, czy bliźniego; do tego dochodzi świadomość, że i ja kiedyś zejdę z tego świata. To właśnie Wiara roztacza przed nami horyzonty poprzez ukazanie życia wiecznego, życia w Bogu i dlatego Wiara jest nam bardzo potrzebna na co dzień.

Abstrahując: w tej chwili bardzo podoba mi się postawa Roberta Lewandowskiego – piłkarza Borussia Dortmund -, który nie wstydzi się swojej wiary i wziął udział w inicjatywie pn. „Nie wstydzę się Jezusa”. Ten fakt jest bardzo budujący i jestem mu bardzo za to wdzięczny.

- przed nami kolejna edycja Pielgrzymki.

- Już trzecia. W trakcie pierwszej ustaliliśmy, że corocznie u MB Śnieżnej będziemy się spotykać każdego 13 maja. Mam nadzieję, że to przedsięwzięcie się uda, gdyż w to „dzieło” – obok prezesa Grzegorza Grabonia – jest zaangażowany poseł na Sejm RP – Tomasz Kulesza (sprawuje Honorowy Patronat), inicjatywie sprzyja Burmistrza Miasta Jarosławia – Andrzej Wyczawski oraz Starosta Jarosławski – Jerzy Batycki.

W tym roku 2 sierpnia jest planowana koronacja naszego obrazu, więc Pielgrzymka wpisuje się w przygotowania do tego wydarzenia.

Dlatego też już dzisiaj serdecznie zapraszam wszystkich diabetyków – w tym niewidomych diabetyków – do udziału w Pielgrzymce, jak i udziału w koronacji cudownego obrazu.

Dziękuję za rozmowę. Szczęść Boże. Pozdrawiam wszystkich ludzi niewidomych dodatkowo borykających się z cukrzycą, a zamieszkujących Podkarpacie.

Niech Wasza Wiara będzie siłą duchową pozwalającą trwać, żeby się nie załamywać, ale wręcz przeciwnie – pomimo

doświadczenia i trudu mieć w sercu wewnętrzną „radość, której świat dać nie może, ale i zabrać też nie może”. Dziękuję.

- Serdecznie dziękuję księdzu za rozmowę oraz płynący z niej dla Czytelnika przekaz.

Teraz – po zapoznaniu się z treścią powyższej rozmowy - zapewne każdy sobie odpowie na postawione w tytule pytanie.

Zygflor

2014-01-15

Tegoroczny bożonarodzeniowy przekaz

- czyli omówienie cyklu spotkań opłatkowych w Kołach Terenowych PZN ze szczególnym uwzględnieniem przekazu jednego z nich.

Przez region „przetoczyła się” akcja „opłatkowych” spotkań, które już tradycyjnie organizowały wszystkie ZK PZN z całego Podkarpacia.

Oprócz naszych ludzi uczestniczyli w nich przedstawiciele lokalnych samorządów różnego szczebla, reprezentanci z „bratnich” stowarzyszeń i w co poniektórych osoby duchowne, czyli kapłani.

Omawiając ewangeliczny przekaz na ten czas – jako reprezentatywny - w tym opracowaniu streszczę wystąpienie kapelana wojskowego i archiprezbitera – ks. **Andrzeja Surowca**, który swoją obecnością zaszczyił takowe spotkanie zrealizowane

16 stycznia 2014 r. w Kole PZN w Jarosławiu w obiekcie **Tadeusza Słowika** przy ul. Piekarskiej - jednego z gości honorowych spotkania.

„Boże Narodzenie – podkreślił ks. Surowiec – jest okazją do podsumowania minionego czasu oraz okresem snucia planów na przyszłość przy jednoczesnym wpatrzeniu w Najświętszą Rodzinę, „dla której nie było miejsca w gospodzie” w chwili potrzeby.

W ten czas zadajemy sobie pytania, co tak naprawdę jest dla nas ważne, wedle jakich kryteriów je rozpatrywać i rozważać, a czasy w tej kwestii są nieszczęśliwe. Nagminnie odrzuca się sprawdzony przez tysiąclecia dekalog, odrzuca się prawo Boga-Stwórcy, instytucję rodziny, czy małżeństwa – słowem wszystko jest kwestionowane, negowane i podważane.

W ten sposób tworzy się społeczeństwo egoistów - aż fachowcy obserwujący te zjawiska z niepokojem biją na alarm! Na naszych oczach rodzi się Europa samych egoistów; w ten sposób sami sobie tworzymy piekło na Ziemi.

W chrześcijaństwie mówi się o postawie altruistycznej, czyli o postawie bezinteresownej troski o drugiego człowieka, o dobro innych, o gotowości do poświęceń. Wedle definicji tej postawy pragniemy tego, aby dobrze było też drugiej osobie, a nie tylko mnie.

Stojąc przy betlejemskiej stajence mamy okazję zgodnie ze swoim sumieniem zapytać samych siebie jaka jest nasza wiara, relacje rodzinne, jak wychowujemy dzieci i – w końcowym efekcie - ku czemu zmierzamy?

W ten czas mamy okazję skorygować nasze postępowanie i będąc umocnionym ze spotkania z Bogiem dokonać zmian, bo w tym wyrachowanym świecie, w którym „w białych rękawiczkach” na naszych oczach dokonuje się wiele złego. tj. demontuje rodzinę,

małżeństwo i propaguje cywilizację śmierci, w której nie ma miejsca dla chorych, starców i kalekich.

Musimy wrócić do tradycji, do kościoła i wartości z nimi utożsamianymi i je żyjąc realizować.

W tym zagubieniu powróćmy do nauki Jana Pawła II i wartości, o których nam mówił, do których nas nakłaniał.

W końcu musimy żyć jakimiś wartościami, musimy mieć bogate wnętrza, dobrze postępować i w tym, co robimy myśleć o niebiańskiej Ojczyźnie”.

Kapłan kończąc „prosił o opamiętanie, wszystkim życzył zdrowia, na drodze każdego z nas ludzi nam życzliwych oraz wielu wszelkich łask oraz Bożego błogosławieństwa”.

Potem łamano się opłatkiem i nawzajem sobie składano indywidualne życzenia. Często – tam, gdzie byli zapraszani – wypowiadali się honorowi Goście, którzy oprócz życzeń deklarowali stałą pamięć o nas oraz o naszych potrzebach.

Zapewne wszędzie wygospodarowano czas, aby wspólnie odśpiewać kilka kolęd, podzielić się białym opłatkiem, co niewątpliwie integrowało wszystkich przybyłych.

W takim mniej więcej duchu realizowano spotkania w Kołach Terenowych PZN; w takowej atmosferze w gościnnych obiekcie Koła PZN Rzeszów zrealizowano w dniu 23 stycznia br. pierwsze tegoroczne plenum ZO PZN.

Tu prym wiódł prezes ZO Ryszard Cebula, pod którego „okiem” realizowano kolejne punkty plenum, by potem wedle tradycji łamać się opłatkiem, składać sobie szczerze życzenia i oddać się rozlicznym – integrującym aktyw - kularowym rozmowom.

W tym wszystkim ważnym jest to, że u zarania roku zaczynamy w „Imię Boże”, a nie to, w jakich lokalach spotykaliśmy się i przy jak bogato zastawionych stołach zasiadaliśmy.

W tym wszystkim winna liczyć się tylko idea i przekaz płynący od nowonarodzonego Dzieciątka oraz symbolu pojednania i miłości, którym - składając sobie życzenia – łamaliśmy się.

Zygflor

2014-01-31

Witryna poetycka

W kwietniowym kąciku poetyckim prezentuję utwory tematycznie powiązane Wielkanocą - Uroczystością Uroczystości, z łacińska zwaną: Solemnitas Solemnitatum .

Mam nadzieję, że roz czytując się w nich doznacie głębi przeżyć, doznań i przemyśleń związanych z największym świętem chrześcijan - Zmartwychwstaniem Pańskim.

Wielkanocny koszycek

Przystrojony koszycek,
Z chorągiewką baranek,
Chlebuś i kiełbasa
I mnóstwo pisanek

Jajka gotowane,
Kurczaczek malutki
Pączuszek kwiatuszka,
Kaczorek żółciutki

To wszystko jest symbolem
Życia nowego,
Żywego Baranka

Pana Zmartwychwstałego

Alleluja Jezus żyje!
Chrystus Pan Zmartwychwstał
I na ziemi wszystkim ludziom
Wielką radość w serca wlał

Wesołych Świąt!!!

autor: **anonimowy**

Wielkanocny poranek

Potężny grzmot uderzył w ciszę.
Zadrgały śpiewnie szyby w oknach.
Długie echo utonęło w mrokach,
Biały świt prześwietlił snów kliszę.

Łańcuch wystrzałów skruszył spanie,
Obudził miasto, wieś i błonie.
To mali chłopcy i „stare konie”
Strzałami czcili Zmartwychwstanie.

Pojawiły się światła w oknach
Jak magiczną różdżką rozsiane
Prostokątne gwiazdy na ścianach.

Zaroilo się w domach i blokach.

Niebo, Ziemia nisko się kłania.
Sine horyzonty obejmuje.
Ją jedyną najgodniej traktuje,
Bo na niej stał się cud zmartwychwstania.

autor: **Janina Baran**

ZAPROSZENIE

**ZARZĄD KOŁA TERENOWEGO
POLSKIEGO STOWARZYSZENIA DIABETYKÓW
W JAROSŁAWIU
WRAZ Z PROBOSZCZEM PARAFII BOŻEGO CIAŁA
PRZY KOLEGIACIE W JAROSŁAWIU**

mają zaszczyt zaprosić
**w Roku Koronacji obrazu
Matki Bożej Śnieżnej Królowej Rodzin**

wszystkich diabetyków, ich rodzin i znajomych

**Na III Pielgrzymkę Diabetyków z Podkarpacia
do Matki Bożej Śnieżnej Królowej Rodzin w Jarosławskiej Kolegiacie
dnia 13.05.2014 r., godz.10, Plac Ks. Piotra Skargi 2**

Uroczystości objęli Patronatem Honorowym:
Poseł na Sejm RP - **Tomasz Kulesza**
Burmistrz Miasta Jarosławia - **Andrzej Wyczawski**
Starosta Powiatu Jarosławskiego - **Jerzy Batycki**

Patronat Medialny
Radio Rzeszów, telewizja internetowa TV NOWA

PROGRAM UROCZYSTOŚCI:

- GODZ. 10.00 - POWITANIE, MAJÓWKA**
GODZ. 10.30 - ŚW. JP II - "PRZESŁANIE DO CHORYCH"
**GODZ. 11.00 - KONFERENCJA: "PREWENCJA I OPÓŹNIANIE ROZWOJU CUKRZYCY
OKREŚLENIE CELÓW W LECZENIU CUKRZYCY"
PRELEKCJA DR. HUBERT ŻAK**
- GODZ. 11.30 - KONCERT**
**GODZ. 12.00 - MSZA ŚW. W INTENCJI OSÓB Z CUKRZYCĄ I ICH RODZIN POD PRZEWOD-
-NICTWEM KS. BPA, WYSTĄPIENIA ZAPROSZONYCH GOŚCI**
GODZ.14.00 - MOŻLIWOŚĆ ZWIEDZANIA ZABYTKÓW JAROSŁAWIA